

Проблеми управління системою охорони здоров'я

Наукові концепції зарубіжних та українських учених щодо управління розвитком соціально-економічних систем, методи дослідження процесів, що відбуваються в них, а також практичний досвід їх застосування й реалізації в процесі розробки програм та проектів є надійним теоретико-методологічним підґрунтям наукових розвідок. Разом з тим кількість і рівень досліджень у сфері механізмів державного управління системою охорони здоров'я у сучасній вітчизняній літературі не відповідають суспільним потребам. Залишаються неврегульованими проблеми управління системою охорони здоров'я, немає єдиного підходу до розробки стратегії розвитку охорони здоров'я в Україні тощо.

Громадська ініціатива за здорову націю «Пульс України» вбачає у професійній управлінській діяльності, котра суттєво відрізняється від радянської адміністративної моделі управління, одну зі складових процесу реорганізації. Її автори розуміють державне управління як: 1) самостійну діяльність, втілювати яку в життя повинні професійні управлінці, 2) політичне управління 3) щоденну (оперативну) діяльність, спрямовану на реалізацію цілей державної політики [1, с.34].

Забезпечення належних темпів розвитку охорони здоров'я в Україні й наближення її до кращих міжнародних стандартів вимагають пошуків нових підходів до функціонування галузі та фінансування системи за рахунок різних джерел, адже головною запорукою належного функціонування медичних закладів є забезпечення сталого та достатнього за обсягами фінансування. Оскільки на сьогодні основним джерелом фінансового забезпечення охорони здоров'я є кошти державного й місцевих бюджетів, розвиток цієї сфери суспільних відносин є обмеженим і не задовольняє потреби населення. Зважаючи на соціальну значущість медицини та відповідні зобов'язання держав перед своїми громадянами, уряди змушені шукати та застосовувати різноманітні заходи, спрямовані на покращення фінансового забезпечення цієї галузі в основному шляхом більш ефективного використання обмежених фінансових ресурсів [2,с.151]. Наявність значної кількості проблем вимагає розробки концептуального підходу до реформування системи управління охороною здоров'я й механізму її фінансового забезпечення.

Передумовою ефективного державного управління в сфері охорони здоров'я є перш за все розробка державної політики, котра повинна будуватися на Національній доктрині здоров'я, в якій були б описані стратегічні цілі розвитку охорони здоров'я в Україні. Відповідно до цілей національної політики, наприклад, таких, як: покращення медико-демографічної ситуації, забезпечення збереження і зміцнення здоров'я населення,

підвищення рівня санітарної культури населення, формування здорового способу життя; ефективна охорона навколишнього середовища та інші, завданнями в сфері охорони здоров'я повинні бути: розробка стратегічних цілей розвитку охорони здоров'я та концептуальних засад виходу з кризи; розвиток багатокладності охорони здоров'я; правове забезпечення процесу реформування та подальшої діяльності системи охорони здоров'я; оптимізація мережі та структури закладів охорони здоров'я; посилення ролі первинної медико-санітарної допомоги, основною ланкою якої повинен стати сімейний лікар; розвиток недержавного сектора як альтернативи державному та організація належного контролю за якістю послуг, котрі вони надають; забезпечення державою пріоритетного фінансування комплексних програм профілактики, своєчасного лікування, реабілітації та інших заходів щодо охорони здоров'я та розвиток інших форм фінансового забезпечення.

Державне управління системою охорони здоров'я об'єднує низку функцій (організаційно-правову, соціально-економічну), реалізація яких наражається на гострі протиріччя між керуючою та керованою підсистемами, невідповідність фактичних потреб населення реальним можливостям галузі охорони здоров'я. Розв'язання цих суперечностей потребує вдосконалення та впровадження дієвих механізмів державного управління, передусім, організаційного, економічного, правового, соціального [3, с.8].

Організаційні причини зумовлені, з одного боку, неефективними діями або бездіяльністю державних структур на рівні суспільства, а з іншого – недоліками організації діяльності кожної конкретної медичної установи. Не розроблена ефективна система фінансового менеджменту, дієва нормативно-правова основа функціонування та розвитку охорони здоров'я. Найвні непоодинокі факти фінансових зловживань, нецільового, неекономного та неефективного використання бюджетних коштів. Неофіційні платежі є показником зростання корупції. [4, с.9].

Розвинуті соціальні практики свідчать про те, що механізми державного управління є визначальними детермінантами діяльності системи охорони здоров'я. В умовах ринкової економіки державне регулювання ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я має вирішальне значення щодо підвищення ефективності її функціонування. Розбудова ринку, як основи економічної політики держави, спонукає до переосмислення цінностей та принципів функціонування системи охорони здоров'я, зміни її парадигми.

Оскільки у сучасних умовах розвитку в українському суспільстві формуються ринкові відносини, необхідною умовою забезпечення сталого розвитку системи охорони здоров'я є поєднання державного і ринкового механізмів управління. [3, с.11]. Хоча особливості послуг охорони здоров'я як товару роблять використання щодо них механізмів ринкової економіки не завжди ефективними, вивчення наслідків впливу цих механізмів необхідне.

Сучасна ситуація розвитку ринкових відносин у всіх сферах суспільного життя потребує децентралізації управління поточною діяльністю лікувальних установ і посилення економічних важелів впливу на результати цієї діяльності.

Для реформування системи охорони здоров'я в Україні необхідно забезпечувати гарантії прав громадян на медичну допомогу, привести відносини суб'єктів системи у відповідність з базовими умовами суспільного середовища для регульованого і ефективного процесу розвитку системи медичної допомоги з упровадженням страхової медицини.

Реалізація державної політики у сфері охорони здоров'я має спиратися на комплекс досконалих законодавчих актів, що створюють правову основу для впровадження обов'язкового медичного страхування. Одним з важливих чинників удосконалення законодавства є оптимальне визначення вимог, що застосовуються в процесі створення законів та підзаконних актів.

Список використаних джерел:

1. Програма реорганізації медичної допомоги в Україні „Перспектива - 2010”. - Київ, 1999.- 96с.
2. Виноградов О. Солідарні системи в державному управлінні охороною здоров'я. // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентіві України / За заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева. – К.: Вид-во НАДУ, 2006. – Вип.1.— с.284-295.
3. Шевцов В.Г. Державне управління розвитком медичної допомоги в умовах реформування системи охорони здоров'я: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / В.Г. Шевцов. – Харків, 2011. – 20 с.
4. Авраменко Н.В. Державне управління системою охорони здоров'я на регіональному рівні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора наук з державного управління: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / Н.В. Авраменко – Запоріжжя, 2011. – 40 с.